

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Onderwerpen.....	3
1.2	Doel en motivatie.....	3
2.	Verantwoording van de toegepaste methodiek	4
2.1	De methodiek	4
2.2	Doorontwikkeling van de methodiek.....	4
2.3	Dataverzameling	4
3.	Sectorontwikkelingen	5
4.	Risicoprofiel van Wonnink	6
5.	Resultaten.....	7
5.1	Resultaten op hoofdlijnen	7
5.2	Resultaten op deelonderwerpen	9
5.2.1	Bedrijfsethiek	11
5.2.2	Milieu.....	12
5.2.3	Werknemers.....	14
5.2.4	Samenleving	16
5.2.5	Klanten en Concurrenten.....	17
5.2.6	Leveranciers.....	18
5.2.7	Bestuursstructuur	19
6.	Conclusies en aanbevelingen	21
A.	Bijlage 1: Prestatievelden en –indicatoren voor de duurzaamheidsmeting	22

1. Inleiding

Wonnink Zonwering B.V. (Hierna Wonnink) heeft ervoor gekozen een voortgangsmeting te laten uitvoeren omtrent Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en duurzaamheid op basis van de INSAS® methodiek voor duurzaamheidsmeting. Deze methodiek onderzoekt in hoeverre MVO en duurzaamheid vertegenwoordigd zijn in het productieproces, de dienstverlening en bedrijfsvoering van Wonnink. In 2009 liet Wonnink al een duurzaamheidsmeting uitvoeren. Deze meting heeft de bewustwording rondom duurzaamheid versterkt in de onderneming. Wonnink is naar aanleiding van de uitkomsten van de nulmeting aan de slag gegaan om haar prestaties te verbeteren. De hier beschreven meting vormt een vervolg op de meting uit 2009 en gaat voornamelijk in op wijzigingen ten opzichte van die 'nulmeting'.

De duurzaamheidsmeting biedt een antwoord op de groeiende vraag van ondernemingen om hun activiteiten rondom MVO en duurzaamheid te beoordelen. Deze vraag wordt steeds vaker gesteld door klanten, overheden, banken, de maatschappij en niet in de laatste plaats de directies van ondernemingen zelf.

1.1 Onderwerpen

De duurzaamheidsmeting, zoals uitgevoerd binnen Wonnink, is gebaseerd op een onderzoeksmethodiek die breed wordt gehanteerd in het publieke en financiële domein. De meting gaat uit van acht nationaal en internationaal erkende duurzaamheidsonderwerpen, die grotendeels overeenkomen met de 7 kernonderwerpen van ISO 26000:

- Risicoprofiel
- Bedrijfsethiek
- Milieu
- Werknemers
- Samenleving
- Klanten & Concurrenten
- Leveranciers
- Bestuursstructuur

Naast een inhoudelijke beoordeling op bovenstaande onderwerpen doet de duurzaamheidsmeting een uitspraak over de mate van implementatie van MVO en duurzaamheid op de volgende niveaus:

- Beleid
- Waarborging
- Doelstellingen
- Inzicht

1.2 Doel en motivatie

Het hoofddoel van de meting is om op managementniveau inzichtelijk te maken hoe Wonnink op dit moment presteert ten aanzien van de begrippen MVO en duurzaamheid, in vergelijking met 4 jaar geleden in 2009, toen de eerste meting werd uitgevoerd. Het inzicht dat deze meting biedt, dient als leidraad voor het maken van verdere keuzes voor verbetering. Die verbeteringen kunnen resulteren in zowel financieel als milieu-, sociaal of maatschappelijk rendement.

Investeren in het verder vormgeven van eigen verantwoordelijkheid en inzicht krijgen in het duurzaamheidsonderwerp draagt bovendien bij aan het ontwikkelen van duurzame diensten en

producten. Hierbij kan worden gedacht aan verlichting of lichtregelsystemen met een lagere milieu-impact, door het terugdringen van schadelijke stoffen en het gebruik van verantwoorde materialen.

2. Verantwoording van de toegepaste methodiek

De duurzaamheidsmeting is uitgevoerd door MKBduurzaam, 'powered by' Zwart Mul Accountants en Adviseurs, in samenwerking met INSAS®, een merk van project- en adviesbureau Borger & Burghouts.

2.1 De methodiek

De INSAS® methodiek wordt breed toegepast in het publieke en financiële domein. De acht onderwerpen waaruit de methodiek is opgebouwd, omvatten samen circa 110 prestatie-indicatoren. Per indicator wordt een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd. De acht onderwerpen worden vervolgens beoordeeld op vier borgingsniveaus. Hieraan wordt een individuele score toegekend. Per onderwerp wordt vervolgens een gewogen score bepaald. De onderwerpen kennen elk een wegingsfactor die is afgeleid van onder andere het Global Reporting Initiative (GRI).

Een soortgelijke methodiek wordt toegepast door het ministerie van Economische Zaken, tijdens de jaarlijkse Nederlandse Transparantiebenchmark onder grote ondernemingen, uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers. Ook wordt een soortgelijke methodiek gebruikt bij het samenstellen van de internationaal erkende Dow Jones Sustainability Index en de FTSE4Good Index.

Voor de relatieve beoordeling is gekozen voor een benchmark uit een brede internationale sectorvergelijking. De beschikbare informatie van de benchmarkgroep is afkomstig van grote, publiekelijk opererende ondernemingen. Wonnink is ingedeeld bij de sector 'Home Furnishings'.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de belangrijkste prestatievelden en -indicatoren waarop de beoordeling heeft plaatsgevonden.

De duurzaamheidsmeting betekent geenszins een veroordeling op minder ontwikkelde punten binnen het brede onderwerp MVO.

2.2 Doorontwikkeling van de methodiek

De eerste duurzaamheidsmeting bij Wonnink is uitgevoerd in 2009. Sindsdien is de meetmethodiek inhoudelijk doorontwikkeld. Omdat er op duurzaamheidsgebied meer mogelijk is geworden en de norm is verschoven, is ook de scoringsnorm van de meting verschoven. Een voorbeeld hiervan is externe communicatie over de activiteiten en doelstellingen van een onderneming op het gebied van duurzaamheid. Dit heeft in de afgelopen jaren aan aandacht en belang gewonnen.

Bovendien heeft de benchmarkgroep natuurlijk ook niet stilgezeten: Bedrijven hebben zich ontwikkeld op het gebied van MVO. In dat kader wijkt de scoringswijze van de prestaties op duurzaamheidsgebied af van de scoring vier jaar geleden; De meting is 'strenger' geworden.

2.3 Dataverzameling

Het voor u liggende rapport is het resultaat van een beoordeling op de door Wonnink verstrekte gegevens. Deze gegevens zijn verstrekt door:

- De heer Ries de Jong
- De heer René Roelofsen

3. Sectorontwikkelingen

Bedrijven in de zonweringsbranche en andere bedrijven actief in de woningstofferingsbranche, maar ook bedrijven in de metaalindustrie hebben sinds de vorige meting in 2009 steeds meer te maken gekregen met de onderwerpen duurzaamheid en MVO. De vraag vanuit klanten neemt toe, en zelf steekt de branche ook in toenemende mate energie in het onderwerp.

Branchevereniging Romazo is een belangrijke speler als het gaat om duurzaamheid. Zij werkt bijvoorbeeld samen met TU Delft in het kader van innovatie in zonwering. Daarbij speelt duurzaamheid een belangrijke rol. De functie van zonwering in energiebesparing en het welzijn van mensen (comfort) krijgt toenemende aandacht. Ook worden er cursussen gegeven rondom energie en milieu in relatie tot zonwering. Bovendien heeft Romazo onderzoek laten uitvoeren door TNO naar de invloed van zonwering op energiebesparing. Uit dat onderzoek werd geconcludeerd dat automatische zonwering op kantoren en scholen tot 30% energiebesparing kan opleveren, en dat het werk- en leerprestaties verhoogt door een comfortabel binnenklimaat te creëren.

De branche heeft dus steeds meer aandacht voor duurzame zonwering. HR-zonwering is hier een mooi voorbeeld van. Deze vorm van zonwering betekent "een zeer belangrijke stap voor de branche omdat hiermee functionele automatische geregelde zonwering die een genormeerde directe invloed heeft op de beperking van warmtetoetreding kan worden geïdentificeerd", aldus Romazo. Deze zonwering dient dus niet alleen als decoratie, maar ook als een soort klimaatinstallatie. Bedrijven die zich met verkoop en montage van HR Zonwering willen bezighouden, moeten een eendaagse cursus volgen bij de Stichting Vakopleiding om zich te laten certificeren.

Een ander initiatief vanuit de branchevereniging is de ontwikkeling van een kwaliteitshandboek, waaraan Wonnink heeft bijgedragen, en een veiligheidshandboek.

4. Risicoprofiel van Wonnink

Wonnink is een nationaal opererend bedrijf, actief in de verkoop en montage van zonwering. Zij is een van de grotere partijen in Nederland op het gebied van zonwering. Vanuit de vestiging in Amersfoort kan Wonnink klanten snel en goed van dienst zijn. De klantwens is het vertrekpunt. Daarbij denkt Wonnink actief mee en biedt zij oplossingen van hoge kwaliteit.

Wonnink wordt geleid door een directeur/eigenaar, die de enige aandeelhouder is. Wonnink is primair actief in Nederland en biedt werk aan zo'n 35 mensen.

Wonnink is gebonden aan branchespecifieke wet- en regelgeving ten aanzien van milieu, arbeid en arbeidsomstandigheden.

De belangrijkste eigen verantwoordelijkheid ligt in de productafweging en duurzaamheidskennis rond de verkochte zonweringssystemen. Bij de uitvoering speelt de zorg voor het personeel de hoofdrol. Op milieugebied draait het om de onderwerpen afval, energieverbruik van huisvesting en mobiliteit buitendienst. De verantwoordelijkheid in het kernproces ligt bij de duurzaamheid van de aangeboden zonweringssystemen.

Bij de bepaling van het bedrijfsrisicoprofiel wordt gekeken naar de positieve, dan wel negatieve relatie met duurzame ontwikkeling vanuit drie invalshoeken:

1. Materialiteit: In hoeverre heeft de organisatie met haar activiteiten een significante invloed op haar omgeving (Mens, milieu en/of economie)?;
2. Stakeholderbetrokkenheid: In hoeverre betekent de organisatie met haar activiteiten een (potentieel) risico of kans voor belanghebbenden in de omgeving? (in het algemeen: hoe groter het potentiële risico of de potentiële kans, hoe sterker de stakeholders in de omgeving 'op het bedrijf zullen letten');
3. Context: Is er een sterke relatie tussen de activiteiten en bijbehorende risico's van het bedrijf, en lokale, regionale en wereldwijde ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid?

Er zijn drie risicoprofielen: hoog, middel en laag. Het bedrijfsrisicoprofiel voor de bedrijfsvoering van Wonnink wordt als **middel** beoordeeld. De activiteiten van Wonnink zijn in principe niet controversieel te noemen ten aanzien van een duurzame ontwikkeling voor de economie en samenleving. Toch is het risicoprofiel niet laag, omdat Wonnink werkt met producten die geproduceerd worden in landen waar de niet zeker is of de arbeidsomstandigheden passend zijn.

Voor Wonnink ligt er een verantwoordelijkheid om na te gaan hoe leveranciers met het thema duurzaamheid omgaan. Welke normen stellen de toeleveranciers aan hun materiaalkeuze, productiewijze en personeelsbeleid? En in hoeverre kan Wonnink hierop invloed uitoefenen? Vragen als deze spelen een rol in de overweging om met deze leveranciers samen te werken.

We kunnen wel stellen dat de producten en diensten rond zonwering een positieve bijdrage kunnen leveren aan energie-efficiency en woon/werk-klimaat van gebouwen. Deze thema's behoren dan ook direct en indirect tot de inhoudelijke duurzaamheidsthema's.

5. Resultaten

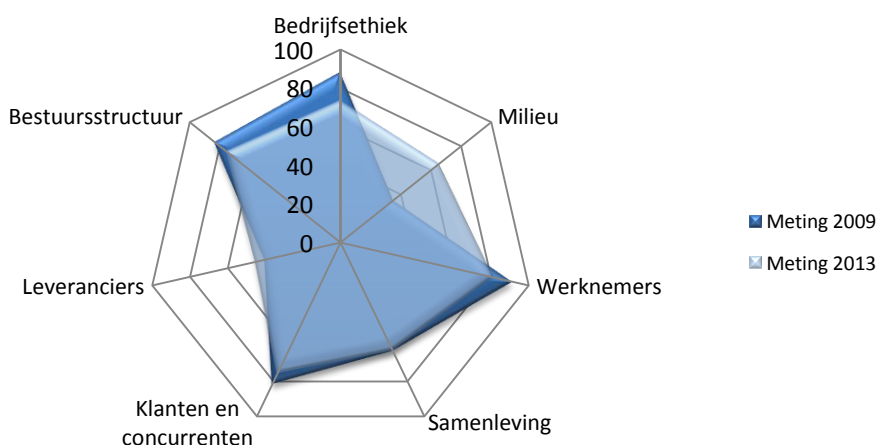
Hieronder volgen de resultaten van de uitgevoerde duurzaamheidsmeting op hoofdlijnen en op deelonderwerpen. Zoals eerder is aangegeven bij de relatieve beoordeling, is gekozen voor een benchmark door sectorvergelijking. Hierbij is naar een internationaal perspectief gekeken, geheel in overeenstemming met de internationale aard van de onderwerpen duurzaamheid en MVO.

Bij het uitvoeren van de duurzaamheidsmeting is gelijkwaardig binnen alle onderwerpen gekeken naar beleid, waarborging, doelstellingen en inzicht. Dit houdt in dat op basis van de antwoorden, toelichtingen en bijgevoegde documenten is geanalyseerd in hoeverre MVO reeds is ontwikkeld of geïmplementeerd binnen Wonnink.

In vervolgmetingen kunnen wijzigingen in de aanwezigheid van MVO in de eigen bedrijfsvoering worden aangetoond bij de absolute en relatieve beoordeling. De meting vervult dan een controlefunctie (benchmark) binnen de eigen planning en controlecyclus op MVO binnen Wonnink.

5.1 Resultaten op hoofdlijnen

Deze paragraaf toont de resultaten van de duurzaamheidsmeting op bedrijfsniveau. Hierbij wordt de overall bedrijfsscore getoond per onderwerp en voor Wonnink als geheel, zowel voor de meting in 2009 als de huidige meting. Op hoofdlijnen wordt benoemd waar sterke punten van Wonnink liggen en waar mogelijkheden liggen voor verbetering. De volgende paragraaf gaat meer inhoudelijk in op de score per onderwerp.

Toelichting

De spinnenwebgrafiek toont de voortgang van Wonnink op alle acht MVO-onderwerpen. Wat opvalt is dat Wonnink de scores en de aanbevelingen uit de vorige meting duidelijk serieus heeft genomen. Het onderwerp Milieu kreeg destijds de laagste score (35 punten), en op dat onderwerp heeft Wonnink duidelijk stappen gezet. Die inspanning wordt dan ook beloond met een hogere score. 65 punten; dus ruim voldoende. Op het onderdeel Leveranciers is een bescheiden voortgang geboekt. Op de overige onderwerpen zijn beleid, waarborging, doelstellingen en inzicht in prestaties vrijwel gelijk gebleven.

Dat er intern nagedacht wordt over hoe de onderneming versterkt en verduurzaamd kan worden, blijkt onder andere uit de bijeenkomst rondom de presentatie 'Blik Vooruit' die intern is gehouden. Hier werden de huidige prestaties op diverse aspecten met de medewerkers besproken, evenals de aandachtspunten voor de toekomst.

Verklaring van lagere scores

Zoals eerder aangegeven is, als gevolg van doorontwikkeling van de meting en ontwikkelingen binnen de benchmarkgroep, de scoring gewijzigd. Dat verklaart de lagere score voor de overige duurzaamheidsonderwerpen in vergelijking met de meting uit 2009. Het betekent dus niet dat de onderneming op zichzelf minder doet aan duurzaamheid, het betekent dat de scoring 'strenger' is geworden en de internationale benchmarkgroep is 'meegegroeid'.

Bevindingen in 2013

De bedrijfscore is gestegen van **63,7** naar **69,7** (op een schaal van 0 tot 100). Dit biedt een positief uitgangspunt, zeker gezien de ontwikkelingen in de meetmethodiek en de benchmarkgroep. Vergeleken met de meeste organisaties die bezig zijn met het professionaliseren van MVO en duurzaamheid, is deze score ruim voldoende te noemen. Ook in de vergelijking met andere organisaties in de branche scoort Wonnink relatief hoog (14% hoger).

Beleid omtrent de verschillende MVO onderwerpen, vooral rondom veiligheid, kwaliteit en milieu, maar ook rondom opleiding en gedrag is binnen Wonnink veelal goed gedocumenteerd.

De hoge mate van aantoonbaarheid van beleid omtrent MVO gerelateerde onderwerpen is goed terug te zien in de overall bedrijfscore. Wat opvalt is dat beleid, inzicht en waarborging redelijk tot goed zijn, terwijl er weinig tot geen concreet meetbare doelstellingen zijn geformuleerd voor duurzaamheidsonderwerpen.

Visuele weergave van de overall organisatorische score opbouw:

Overall	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid	x			
Waarborging		x		
Doelstellingen			x	
Inzicht		x		

Zichtbaar is dat de onderwerpen waarop Wonnink goed scoort, ook de onderwerpen zijn waarvoor zij het meeste beleid heeft ontwikkeld. Vooral rondom de onderwerpen Werknemers, Klanten & Concurrenten en Milieu is veel beleid gevormd, Op het gebied van Leveranciers en Samenleving is minder (duurzaam) beleid ontwikkeld. Dit is ook terug te zien in de lagere score.

De waarborging van de onderwerpen is redelijk tot goed te noemen, waarbij wordt aangemerkt dat ook hierin een verschil bestaat in scores tussen de onderwerpen. Voor de eerder genoemde onderwerpen waarop goed gescoord wordt, worden de prestaties ook goed gewaarborgd.

Wonnink wordt beïnvloed door ontwikkelingen in haar omgeving. Die vormen voor haar aanleiding om in de eigen organisatie stappen te zetten in het duurzaamheidsbeleid. Wat nog ontbreekt is een eigen omschreven visie op duurzaamheid en een beleidsstructuur met meetbare doelstellingen. Wel is er redelijk inzicht in de prestaties en de impact van de bedrijfsvoering op mensen. Zo heeft Wonnink goed zicht op 'sociale' cijfers als ziekteverzuim en ongevallen. Ook milieucijfers zoals energie- en waterverbruik zijn inzichtelijk. Het formuleren van meetbare doelen kan Wonnink helpen het inzicht verder te vergroten en de prestaties te versterken.

De bevindingen per specifiek onderwerp worden op de volgende pagina's beschreven. Deze bevindingen worden eveneens in een matrixweergave overlegd, zodat grafisch duidelijk de voortgang te zien is die Wonnink heeft geboekt in relatie tot de meting uit 2009.

5.2 Resultaten op deelonderwerpen

De volgende pagina toont het overzicht op deelonderwerpen. Dit kan gebruikt worden om gerichte beslissingen en keuzes te maken, zoals het bepalen van beleid, het stellen van (sub)doelen of het vastleggen van verantwoordelijkheden op de zeven inhoudelijke onderdelen.

De afwijkingen (in percentages) geven per onderwerp aan of het bedrijf hoger, dan wel lager scoort dan het gemiddelde in haar sector. Zo weegt het onderwerp 'milieu' voor 35% mee in het totaal en scoort Wonnink op dit onderwerp 24% hoger ten opzichte van het gemiddelde in de sector. Voor het onderwerp 'Werknemers' geldt een wegingsfactor van 20%, met een 62% hogere score dan het gemiddelde. De maximale score is steeds 100.

Duurzaamheidsonderwerpen	Sector score 2009*	Sector Score 2013*	Score Wonnink 2009*	Score Wonnink 2013*	Afwijking Wonnink 2009	Afwijking Wonnink 2013	Wegingsfactor
Bedrijfsethiek	67	76	88	73	31%	-4%	7,5%
Milieu	52	54	35	65	-33%	22%	35,0%
Werknemers	63	56	91	81	44%	44%	20,0%
Samenleving	51	67	62	62	20%	-8%	10,0%
Klanten en concurrenten	62	69	81	75	32%	9%	15,0%
Leveranciers	57	63	40	45	-30%	-28%	5,0%
Bestuursstructuur	68	71	83	75	22%	5%	7,5%
Risicoprofiel		-	Middel	Middel		-	-
							100%

* Scores uitgedrukt in % van maximale haalbare (per onderdeel)

Gewogen sectorscore op een schaal van 0 - 100

58,4   **61,2**

Gewogen score Wonnink op een schaal van 0 - 100

63,7   **69,7**

Afwijking score Wonnink ten opzichte van gewogen sectorscore

9%   **14%**

Sector min-max score op een schaal van 0 - 100

42,5-79,1   **37,3 - 84,9**

De bedrijfsscore is, zoals hiervoor al aangegeven, gestegen met 11,2 punten sinds 2009. Wonnink scoort 22% beter dan het sectorgemiddelde. Te zien is dat de scores binnen de sector in de tussentijd licht zijn gewijzigd. De spreiding binnen de sectorscores is groot (scores die variëren van 37,3 tot 84,9). Er kan gesteld worden dat het gros van de bedrijven waarmee vergeleken is, de onderwerpen duurzaamheid en MVO nog onvoldoende uitgewerkt heeft. Op de volgende pagina's volgt de toelichting en bevindingen per duurzaamheidsonderwerp.

5.2.1 Bedrijfsethiek

Op het onderwerp 'Bedrijfsethiek' wordt een score van **73 punten** behaald. Het onderwerp heeft een wegingsfactor van 7,5%. Wonnink scoort 4% lager ten opzichte van het sectorgemiddelde. Inhoudelijk zijn er weinig tot geen wijzigingen geweest op het vlak van Bedrijfsethiek. De score tijdens de vorige meting was 88 punten. De afwijking in score is, zoals eerder toegelicht, te verklaren vanuit de ontwikkelingen in de methodiek en de benchmarkgroep. Dit heeft vooral te maken met de aanwezigheid van formeel beleid ter voorkoming van corruptie, zwart geld, omkoping etc.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Bedrijfsethiek	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid		x		
Waarborging	x			
Doelstellingen			x	
Inzicht		x		

Beleid

Duurzaamheid binnen het onderwerp Bedrijfsethiek richt zich op de inspanningen en resultaten die boven de wettelijke norm uitkomen. Hierdoor is bedrijfsethiek voor Wonnink blijvend uitdagend. Het is en blijft een continu aandachtspunt vanuit zowel wettelijk als maatschappelijk oogpunt. Een risico dat tevens tijdens de meting in 2009 is genoemd, is het feit dat bij Wonnink de waarborging in de hiërarchie stopt bij de directie. Yvonne de Jong is aangesteld als vertrouwenspersoon binnen Wonnink. Het is aanbevelenswaardig om een externe vertrouwenspersoonregeling in te stellen, zodat daar in duidelijk omschreven gevallen naar uitgeweken kan worden. De bedrijfsaccountant/jurist is wat dat betreft een optie. Ook een interne medewerker (buiten de directie) of de bedrijfsarts vanuit de Arbodienst kan hiervoor aangewezen worden.

Wonnink kent rondom Bedrijfsethiek zowel vastgelegd als informeel beleid. Het vastgelegde beleid staat beschreven in het bedrijfsreglement. Hierin zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

1. De organisatie Wonnink
2. Indiensttreding/introductie
3. Werktijden
4. Arbeidsongeschiktheid;
5. Pago/PMO
6. (Bijzonder) Verlof/ATV-dagen/vakantie
7. Overwerkregeling
8. (On)kostenverrekening
9. Storingsdienst
10. Studieregeling
11. Bedrijfswagens/lease-auto's
12. Regels rondom gebruik van het magazijn
13. Regels rondom gebruik van gereedschappen
14. Beleid rondom privé-werkzaamheden en nevenbetrekkingen
15. Werkkleding
16. Sleutelbeheer
17. Veiligheid
18. Gebruik van kantoren, werkplekken
19. Kantine/keukenblok
20. Afval/milieu

21. Parkeren voertuigen	25. Omgang (met klanten en met elkaar; ongewenste omgangsvormen)
22. Controle bij vertrek	26. 'Wie kan mij antwoord geven'
23. Kantoormachines	27. Slotbepaling
24. Computers	

Daarnaast is er ongeschreven of informeel beleid, bijvoorbeeld rondom inkooptrajecten. Het beleid zoals dat er nu ligt is voornamelijk gericht op het gedrag van de medewerkers. Een nuttige aanvulling zou zijn om in het bedrijfsreglement op te nemen hoe Wonnink bedrijfsbreed omgaat met risico's als zwart geld en omkoping.

Waarborging

De waarborging van het beleid rond Bedrijfsethiek binnen Wonnink begint bij indiensttreding. Dan wordt het bedrijfsreglement gecommuniceerd. Verdere naleving vindt vooral informeel plaats.

Wonnink is een organisatie die zich kenmerkt door korte lijnen en transparantie. Het risico op zwart geld is minimaal. Wel gebeurt het soms dat een medewerker het bedrijf benadert met een behoefte aan zonweringsproducten. Dergelijke situaties betekenen een ethisch vraagstuk voor Wonnink. Zij wil niet geassocieerd worden met omkoping en dergelijke activiteiten. Wanneer medewerkers zich niet aan de gedragsregels houden zoals die zijn geformuleerd in het bedrijfsreglement, wordt hun gedrag gesanctioneerd. Een voorbeeld hiervan is een geval waarbij een medewerker tol betaalde met de tankpas. Deze medewerker is gesanctioneerd; de tol moest terugbetaald worden.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen meetbare doelen gesteld ten aanzien van het onderwerp Bedrijfsethiek.

Inzicht

Wonnink heeft redelijk inzicht in haar prestaties omtrent bedrijfsethiek. Wonnink geeft aan geen meldingen omtrent Bedrijfsethiek te hebben ontvangen in de afgelopen jaren.

Gevalen van onregelmatigheden

Voor zover bekend zijn er geen gevallen van onregelmatigheden bij Wonnink rondom Bedrijfsethiek (omkoping, corruptie, zwart geld etcetera).

Een praktisch voorbeeld: Een maatregel die Wonnink zou kunnen nemen om onregelmatigheden te voorkomen ten aanzien van aankopen door medewerkers (zie ook onder het kopje 'waarborging') is het vastleggen van regels voor aankopen bij Wonnink door eigen medewerkers. Bijvoorbeeld: Voor alle medewerkers van Wonnink geldt een personeelskorting van xx% op de zonweringsproducten voor toepassing in de eigen woning. Hierbij zou nog een maximum gesteld kunnen worden aan de hoeveelheid materialen of de frequentie waarmee gekocht kan worden.

5.2.2 Milieu

Op het onderwerp 'Milieu' wordt een score van **65 punten** behaald. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 35%. Wonnink scoort 22% hoger ten opzichte van het sectorgemiddelde. Dit is het onderwerp waarop Wonnink de grootste sprong voorwaarts heeft gemaakt ten opzichte van de meting in 2009. Tijdens die meting werd een score van 35 punten behaald.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Milieu	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid	x			
Waarborging		x		
Doelstellingen			x	
Inzicht		x		

Beleid

Milieu is binnen Wonnink een belangrijk thema. Zonwering kan een significante positieve bijdrage leveren aan energiebesparing en binnenklimaat. Wonnink heeft sinds de meting in 2009 een aantal wijzigingen aangebracht in haar beleidsstukken. In het VKAM-handboek zijn thema's rondom milieuzorg opgenomen:

- Restmaterialen en afval;
- Inkopen van materialen;
- Milieufunctionaris;
- Kwaliteitsfunctionaris.

Waarborging

Wonnink erkent haar impact op het milieu en heeft sinds de meting in 2009 een aantal maatregelen getroffen om haar prestatie op dit onderwerp te verhogen:

- Het afval wordt inmiddels gescheiden in papier, metaal, chemisch afval en restafval;
- Er zijn nieuwe printers aangeschaft waarmee dubbelzijdig wordt geprint. Bovendien wordt er gewerkt met lichter papier;
- Er wordt gewerkt met FSC gecertificeerd papier;
- Wonnink is overgestapt op groene stroom;
- In 2009 is de CO₂ footprint van de onderneming bepaald;
- De printcartridges gaan na gebruik naar Stichting Aap;
- In de kantoren van Ries de Jong en Rene Roelofsen is bewegingsschakeling aangebracht;
- In het afgelopen halfjaar is ongeveer 50% meer gemaald dan voorheen. Hierdoor is de hoeveelheid post gedaald;
- Het wagenpark wordt geleidelijk aan verduurzaamd;
- Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de rijroutes efficiënter te maken zodat de afstanden korter worden en dus de verbruiken lager;
- Wonnink is lid van de stichting ALUECO, die recycling van gevelbouw (specifiek aluminium) voorstaat;
- Bij de verlichting van de showroom wordt onderzocht of de toepassing van led-verlichting mogelijk is;
- Gereedschappen worden aan het einde van de gebruiksduur getourneerd aan de leverancier, waar deze worden gerecycled;
- Wonnink heeft deelgenomen aan een clusterproject van Stichting Adviescentrum Metaal: 'Winst van duurzaam ondernemen';
- Wonnink heeft een Milieufunctionaris benoemd (de heer P. de Bruin);
- Er worden meer duurzame producten aangeboden, zoals HR-zonwering, zonweringen met het HSD-Ecolabel, Cradle to Cradle materialen en Breeam-gecertificeerde producten. Hiermee draagt Wonnink bij aan een reductie van CO₂-uitstoot bij de klant;
- Wonnink heeft een actieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het kwaliteitshandboek voor zonwering van Romazo, waarin ook milieuaspecten van zonwering worden behandeld;

- Ries de Jong en Rene Roelofsen hebben het certificaat behaald om klanten te mogen adviseren in HR-zonwering. De cursus om dit certificaat te behalen zal op korte termijn ook door andere medewerkers worden gevolgd.

In de producten die Wonnink levert aan haar klanten heeft ontwikkeling plaatsgevonden: Deze krijgen een steeds duidelijkere rol in klimaatbeheersing en dus het energieverbruik van de klant. Er zou derhalve gesteld kunnen worden dat de producten op zichzelf aan duurzaamheid winnen. Belangrijke vraag is of deze producten ook duurzaam worden vervaardigd.

Wonnink rapporteert niet extern over haar milieu-impact.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen (meetbare) doelstellingen geformuleerd om de milieu-impact verder terug te dringen.

Inzicht

Wonnink heeft goed inzicht in haar milieu-impact. De belangrijkste cijfers over 2012 zijn:

Elektriciteitsverbruik	50462 kWh
Gasverbruik	5513 m ³
Water (eerste kwartaal 2013)	gemiddeld 300 L per dag
Afval (hout en bedrijfsafval)	8,5 m ²
Papierafval	47 kg (ex. archief / confidentieel papier)
CO ₂ footprint	153 ton (2009)

Wonnink heeft in 2009 een CO₂ footprint laten maken van haar bedrijfsactiviteiten. Zij heeft derhalve redelijk inzicht in haar CO₂ uitstoot, al is de rapportage niet actueel. Sinds de bepaling van de CO₂ footprint in 2009 heeft Wonnink diverse acties ondernomen om haar prestaties op het vlak van Milieu te verbeteren. De CO₂ footprint zal dan ook naar verwachting lager zijn geworden sinds de vorige meting. Het strekt tot aanbeveling jaarlijks de eigen CO₂ footprint te (laten) bepalen, zodat vooruitgang op dit vlak duidelijk wordt en de bepaling actueel blijft.

Gevallen van onregelmatigheden

Voor zover bekend zijn er geen gevallen van onregelmatigheden rondom milieu bij Wonnink. In 2013 is Wonnink voor het laatst gecontroleerd door de gemeente Amersfoort rondom haar milieuvergunning. Hierbij zijn geen onregelmatigheden geconstateerd of sancties opgelegd.

5.2.3 Werknemers

Op het onderwerp 'Werknemers' wordt een score van 81 punten behaald. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 20%. Wonnink scoort 44% hoger ten opzichte van het sectorgemiddelde. Er hebben geen significante wijzigingen plaatsgevonden sinds de meting in 2009. Wederom is de afwijking in score, die 10 punten lager ligt dan in 2009 (91 punten), te verklaren vanuit ontwikkelingen in de methodiek. Ook de benchmarkgroep scoort lager dan in 2009.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Werknemers	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid	x			
Waarborging	x			
Doelstellingen			x	
Inzicht	x			

Beleid

Het bedrijfsreglement van Wonnink is het belangrijkste beleidsdocument rondom arbeid en arbeidsomstandigheden. Dit is een groeidocument dat steeds wordt aangepast wanneer de ontwikkelingen binnen Wonnink daar aanleiding toe vormen. Voor zover bekend vindt de ontwikkeling van het bedrijfsreglement voornamelijk plaats vanuit 'voortschrijdend inzicht' van de directie. De onderwerpen die opgenomen zijn in dit reglement zijn reeds genoemd onder het onderwerp 'Bedrijfsethiek'.

Andere documenten omtrent het onderwerp 'Werknemers' zijn:

- Risico inventarisatie en evaluatie (2007);
- Werkplekinspecties;
- Functionerings- en beoordelingsgesprekken.
- Persoonlijk Ontwikkelplan (POP)

Waarborging

Het beleid rondom werknemers is goed gewaarborgd. Wonnink is VCA gecertificeerd. In dat kader worden toolboxmeetings georganiseerd. Medewerkers krijgen diverse mogelijkheden aangeboden om zich te ontwikkelen en elke medewerker heeft een Persoonlijk Ontwikkelplan. Bovendien geldt binnen Wonnink de regeling dat medewerkers in de winter een uur later mogen beginnen dan in de zomerperiode. Er wordt gelegenheid geboden tot deelname aan preventief medisch onderzoek. In 2007 is de laatste risico inventarisatie en evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Deze wordt herhaald wanneer de omstandigheden binnen de organisatie wijzigen. Bovendien is er een functionaris aangesteld voor Veiligheid en Gezondheid (de heer P. de Bruin (uitvoerend) en de heer R. de Jong (beleidsvorming).

Over het onderwerp Werknemers wordt door Wonnink niet extern gerapporteerd. Tevens wordt beperkt gebruik gemaakt van externe hulp bij het ontwikkelen en waarborgen van het beleid rondom medewerkers. Wel wordt samengewerkt met de Arbodienst.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen meetbare doelen gesteld om de prestaties rondom het onderwerp werknemers te verbeteren.

Inzicht

Wonnink heeft goed inzicht in de prestaties op het gebied van werknemers. Ook ten aanzien van (fatale) ongevallen is goed inzicht, deze hebben de afgelopen jaren niet plaatsgevonden.

Een aantal gegevens rondom het onderwerp 'Werknemers' in de periode januari 2012 tot en met 26 maart 2013:

Verzuimpercentage	4,16%
Meldingen (verzuim)	9
Meldingsfrequentie	0,23
Verzuimgevallen	12
Gemiddelde verzuimduur	136,00
Totaal aantal verzuimdagen	598,40

Bij bovenstaande cijfers wordt opgemerkt dat Wonnink te maken heeft gehad met twee langdurig zieke medewerkers. Een van deze twee personen is inmiddels weer volledig teruggekeerd op de werkplek.

Er hebben in bovengenoemde periode geen bedrijfsongevallen plaatsgevonden.

Gevallen van onregelmatigheden

Er zijn geen gevallen van onregelmatigheden geconstateerd rondom het onderwerp werknemers (arbeidsomstandigheden, discriminatie, reorganisaties, kinderarbeid, gedwongen arbeid, gezondheid en veiligheid).

5.2.4 Samenleving

Op het onderwerp 'Samenleving' is de score vrijwel gelijk gebleven. In de meting in 2009 werd een score van 63 punten behaald. De huidige meting geeft een score van 62 punten. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 10%. Wonnink scoort 8% lager ten opzichte van het sectorgemiddelde. Er hebben geen noemenswaardige wijzigingen plaatsgevonden op dit onderwerp.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Samenleving	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid			x	
Waarborging		x		
Doelstellingen			x	
Inzicht			x	

Beleid

Wonnink heeft weinig tot geen vastgelegd beleid rondom het onderwerp samenleving. Er is geen toetsingskader voor sponsoring of liefdadigheid. Tevens is er geen formeel beleid rondom het bieden van kansen aan zwakkeren in de samenleving, zoals mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wonnink onderschrijft geen maatschappelijke pactsen.

Waarborging

Wonnink onderneemt wel het een en ander van op het gebied van samenleving. Zo biedt Wonnink structurele ondersteuning aan een aantal maatschappelijke doelen zoals KiKa, Stichting de Regenboogboom en diverse sportverenigingen. Daarnaast hebben medewerkers van Wonnink voor lokale zorginstellingen De Blauwe Vogel en De Zonnebloem Zwarte Piet gespeeld. Bovendien is zij lid van een aantal lokale en landelijke zakenkringen:

- Zakenkring Isselt;
- Zakenkring Soest;
- Zaken Vrienden Soest;
- Romazo.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen meetbare doelen gesteld om haar prestaties op het onderwerp samenleving te verbeteren.

Inzicht

Wonnink heeft beperkt inzicht in de gevolgen van de ondersteuning die zij biedt. Er is geen beleid of norm voor donaties als bijvoorbeeld percentage van de omzet of winst en daardoor dus ook beperkt kwantificeerbaar inzicht in wat zij exact doet voor de samenleving.

Gevallen van onregelmatigheden

Voor zover bekend zijn er geen gevallen van onregelmatigheden geweest rondom het onderwerp samenleving (kwetsbare groepen, donaties, lokale projecten).

5.2.5 Klanten en Concurrenten

Op het onderwerp 'Klanten & Concurrenten' was de score in 2009 81 punten. De huidige meting geeft een score van 75 punten. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 15,0%. Wonnink scoort 9% hoger ten opzichte van het sectorgemiddelde.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Klant en concurrenten	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid	x			
Waarborging	x			
Doelstellingen			x	
Inzicht		x		

Beleid

Wonnink kent specifiek beleid rondom de kwaliteit van haar producten en dienstverlening en klachtenafhandeling. Beleid en bewijs bestaat uit de volgende onderdelen:

- Handleiding Veiligheid, Kwaliteit, Arbo en Milieu;
- Kwaliteitsfunctionaris (De heer F. van Dijk);
- Kwaliteitslogboek (order- inkoop- en serviceadministratie);
- Online klanttevredenheidsonderzoek (KTO);
- Productcertificering SKG;
- Romazo Stercertificaat;
- Romazo kwaliteitshandboek (hieraan heeft Wonnink actief bijgedragen).

In de beleidsdocumenten is het onderwerp 'eerlijke concurrentie' niet opgenomen. Onlangs heeft een grote klant Wonnink verzocht een duurzaamheidsverklaring te tekenen, waarmee Wonnink aangeeft ernaar te zullen streven deze klant te ondersteunen in haar duurzaamheidsdoelen door zelf aandacht te tonen voor duurzaamheid. Wonnink heeft deze verklaring ondertekend.

Waarborging

Het beleid is goed gewaarborgd. Wonnink streeft er in alles naar haar klanten tevreden te stellen. Zij heeft het Romazo Stercertificaat voor kwaliteit behaald. De producten die Wonnink levert hebben alle een CE markering. Waarborging van de kwaliteit van de dienstverlening vindt veelal informeel plaats, via interne correspondentie en correspondentie met leveranciers. Daarnaast

worden klanten, zoals hiervoor vermeld, structureel gevraagd naar hun ervaringen met Wonnink in het klanttevredenheidsonderzoek.

Advertenties maakt Wonnink zelf. Er worden striptekeningen van 'Son & Sol' gemaakt door een reclamebureau. Deze tekeningen worden door Wonnink gecontroleerd alvorens deze worden gepubliceerd. Dit is niet vastgelegd in beleid, het is een ongeschreven regel binnen Wonnink. In het verzenden van offertes aan klanten wordt zoveel mogelijk gewerkt met een vast format, waarin de voorwaarden van Wonnink duidelijk vermeld staan.

Wonnink rapporteert niet extern over de wijze waarop zij omgaat met advertenties en reclame.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen meetbare doelen gesteld om haar prestaties op het onderwerp klanten & concurrenten te verbeteren.

Inzicht

Wonnink heeft redelijk tot goed inzicht in haar prestaties. Dat komt met name door het klanttevredenheidsonderzoek, dat helder inzicht geeft in de waardering van klanten voor Wonnink.

Gevallen van onregelmatigheden

Voor zover bekend zijn er geen gevallen van onregelmatigheden geweest rondom het onderwerp 'Klanten en Concurrenten'.

5.2.6 Leveranciers

Op het onderwerp 'Leveranciers' wordt een score van 45 punten behaald. Dit betekent een stijging van 5 punten sinds de vorige meting; Daar werden nog 40 punten gescoord. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 5%. Wonnink scoort 28% lager ten opzichte van het sectorgemiddelde.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Leveranciers	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid			x	
Waarborging			x	
Doelstellingen			x	
Inzicht			x	

Beleid

Aangaande duurzaamheid in het inkoopbeleid is voor Wonnink nog winst te behalen. Wonnink heeft veel te maken met leveranciers. In de afspraken met leveranciers wordt gestuurd op prijs en kwaliteit, duurzaamheid speelt hierin niet of nauwelijks een rol. Er is geen beleid vastgelegd rondom duurzaam inkopen.

Het strekt tot aanbeveling om intern visie en beleid op te stellen ten aanzien van leveranciers en duurzaam inkopen. Een van de maatregelen kan zijn om de leveranciers op de hoogte te stellen van de visie van Wonnink op duurzaamheid en de activiteiten die zij in dat kader onderneemt, en de leveranciers te verzoeken haar beleid te ondersteunen. Net als Wonnink onlangs zelf voor een van haar klanten heeft gedaan.

Waarborging

Aangezien er niet of nauwelijks beleid is geformuleerd rondom duurzaamheid bij leveranciers is er ook nauwelijks waarborging. Het werken met FSC gecertificeerd papier, inkoop van groene stroom

en de verduurzaming van het wagenpark zijn wel bewijs van het inkopen van duurzaam materiaal. In haar kernactiviteit en –product gebeurt actief duurzaam inkopen nog beperkt.

Richting haar leveranciers communiceert Wonnink nog niet over duurzaamheid. Zij stelt ook nog niet expliciet eisen aan de duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordheid van de producten die zij inkoop. Argument hiervoor is dat het moeilijk is te overzien in hoeverre de leveranciers duurzaam te werk gaan, en dat de invloed van Wonnink op de processen naar verwachting beperkt zal zijn.

De stijging in de score heeft te maken met het feit dat de sector als geheel, vergeleken met 2009, meer activiteit vertoont op het gebied van duurzaamheid. Bovendien is de kennis rondom het onderwerp toegenomen. Er wordt bijvoorbeeld minder PVC toegepast in binnenzonwering en buitenzonwering wordt gerecycled. Bovendien heeft zonwering een grotere rol gekregen in de klimaatbeheersing. Daardoor is het voor Wonnink nu mogelijk meer duurzame producten in te kopen bij haar leveranciers.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen meetbare doelen gesteld om haar prestaties op het onderwerp leveranciers te verbeteren.

Inzicht

Wonnink heeft weinig tot geen inzicht in duurzaamheid bij haar leveranciers.

Gevallen van onregelmatigheden

Voor zover bekend zijn er geen gevallen van onregelmatigheden bij leveranciers (veiligheid, gezondheid, discriminatie, milieu).

5.2.7 Bestuursstructuur

Het onderwerp 'Bestuursstructuur' in de duurzaamheidsmeting is met name toegespitst op grotere (beursgenoteerde) bedrijven. Dat maakt de scoring voor een MKB-onderneming lastig, aangezien veel van de factoren die in een groot bedrijf van groot belang zijn (zoals een commissie van toezichthouders), voor een MKB onderneming veel minder relevant zijn. Omdat dit onderwerp wel inzicht geeft in de plaats die duurzaamheid inneemt in de directievoering, wordt hier toch kort op ingegaan.

Op het onderwerp 'Bestuursstructuur' wordt een score van 75 punten behaald. Deze score lag op 83 punten in 2009. Dit onderwerp heeft een wegingsfactor van 7,5%. Wonnink scoort 5% hoger ten opzichte van het sectorgemiddelde.

Visuele weergave van de scoreopbouw:

Bestuursstructuur	Goed	Redelijk	Matig	Kritisch
Beleid			x	
Waarborging		x		
Doelstellingen			x	
Inzicht		x		

Beleid

Wonnink is een organisatie die wordt bestuurd door een directeur die tevens grootaandeelhouder is. De bestuursstructuur is daarmee enkelvoudig. De directeur/eigenaar, R. de Jong, wordt in zijn leidinggeven bijgestaan door zijn vrouw Y. de Jong en commercieel directeur R. Roelofsen. De huidige bestuursstructuur vormt geen obstakel voor duurzaam ondernemen. Deze vormt echter ook geen stimulans om duurzaamheid in de organisatie te bevorderen. Ten aanzien van duurzaamheid binnen de leiding heeft Wonnink geen beleid geformuleerd, noch maken duurzaamheidsprestaties onderdeel uit van het beloningsbeleid. Wonnink kent geen externe toezichthouders.

Wel is het zo dat duurzaamheid binnen Wonnink momenteel voornamelijk gedragen en 'aangejaagd' wordt door de directie. Dit laat zien dat de directie sterk gemotiveerd is om duurzaam te ondernemen. Door medewerkers te betrekken bij het MVO beleid wordt hun bewustzijn en motivatie rondom duurzaamheid verder gestimuleerd.

Waarborging

Daar er geen beleid is geformuleerd is waarborging niet van toepassing.

Doelstellingen

Wonnink heeft geen doelstellingen gesteld rondom het onderwerp bestuursstructuur.

Inzicht

Wonnink heeft redelijk inzicht in haar prestaties rondom de bestuursstructuur. Het gaat hier voornamelijk om de financiële prestaties van de onderneming.

Gevallen van onregelmatigheden

Er zijn geen gevallen bekend van onregelmatigheden rondom de bestuursstructuur van Wonnink (bestuursstructuur, beloning, bonusregeling).

6. Conclusies en aanbevelingen

De stijging in de overallscore van 63,7 naar 69,7 punten laat een positief beeld zien. Wonnink heeft duidelijk een positieve ontwikkeling doorgemaakt in duurzaamheid. Vooral op de duurzaamheidsonderwerpen Milieu en Werknemers scoort Wonnink goed in vergelijking met de benchmarkgroep. Het belangrijkste verbeterpunt ligt op het onderwerp Leveranciers.

Voor onderwerpen waarvoor beleid is geformuleerd, is de aandacht sterk gewaarborgd. Op aspecten van de bedrijfsvoering waarvoor geen beleid is geformuleerd, blijkt dit lastiger te zijn. Het sterke sociale bewustzijn dat binnen de organisatie leeft is een bijzondere eigenschap en maakt Wonnink een betrouwbare partner. Het is bewonderenswaardig te zien hoeveel vooruitgang Wonnink heeft gemaakt op het onderwerp Milieu. Zij bewijst hiermee dat ze haar centrale maatschappelijke verantwoordelijkheid zeer serieus neemt. De organisatie mag hier dan ook trots op zijn.

Er zijn kansen voor verbetering. Dit geldt met name voor het vormen van passend en ambitieus beleid op de onderwerpen Leveranciers en in tweede en derde instantie op de onderwerpen Samenleving en Bedrijfsethiek. Hier gaat het vooral om het vastleggen van beleid en de communicatie van Wonnink's visie op duurzaamheid. Een andere belangrijke aanbeveling betreft de communicatie van het duurzaamheidsbeleid als geheel richting de buitenwereld. Verslaglegging over MVO en duurzaamheid, waar veel Nederlandse bedrijven inmiddels actief mee bezig zijn, resulteert in transparantie over de activiteiten, doelstellingen en prestaties en maakt zowel voor de eigen organisatie als voor klanten, leveranciers en de buitenwereld in bredere zin helder wat duurzaam ondernemen voor Wonnink betekent.

Het realiseren van continue verbetering door concrete, meetbare doelen te formuleren op elk onderwerp is van groot belang. Dat is namelijk waar het bij MVO om gaat: doorlopend de prestaties verbeteren om zo de impact van de bedrijfsvoering op mens en milieu te minimaliseren. Om verbeteringen door te voeren hebben we bij de betreffende onderwerpen al een aantal suggesties genoemd. Hieronder volgen de belangrijkste aanbevelingen:

- Het bepalen en vastleggen van Wonnink's eigen visie op het gebied van MVO;
- Meetbare doelen en ambities formuleren voor MVO in zijn geheel en per onderwerp;
- Opzetten van een interne MVO-werkgroep waarin medewerkers van Wonnink met de directie meedenken over plannen en acties om MVO en duurzaamheid verder te concretiseren en verankeren;
- Uitbreiden van de beleidsverklaring omtrent bedrijfsethiek met bepalingen rondom zwart geld, omkoping en corruptie;
- Extern communiceren over het duurzaamheidsbeleid (een MVO verslag waarin de activiteiten, doelstellingen en prestaties voor de diverse duurzaamheidsonderwerpen beschreven wordt);
- Aanstellen van een vertrouwenspersoon buiten de directie van Wonnink;
- Inzicht op milieuprestaties actueel houden (bijv. jaarlijks de CO₂ footprint actualiseren);
- Een notitie sturen aan de leveranciers waarmee zij op de hoogte gebracht worden van de visie en activiteiten van Wonnink op duurzaamheidsgebied, met de vraag wat zij hieraan kunnen bijdragen. (op langere termijn eventueel duurzame inkoopvoorwaarden stellen);
- Een toetsingskader of programma voor maatschappelijke betrokkenheid. (Welk soort maatschappelijke activiteiten komen in aanmerking voor ondersteuning door Wonnink en aan welke voorwaarden moeten zij voldoen?);
- Ontwikkelen van beleid rondom beloning bij duurzaamheidsprestaties;
- Zorgen voor regelmatige bedrijfsbrede aandacht voor het bedrijfsreglement en de dialoog met de werknemers hieromtrent.

A. Bijlage 1: Prestatievelden en –indicatoren voor de duurzaamheidsmeting

Milieuprestatie-indicatoren	1.	Materialen
	2.	Energie
	3.	Water
	4.	Biodiversiteit
	5.	Luchtemissies, afvalwater en afvalstoffen
	6.	Producten en diensten
	7.	Naleving
	8.	Transport
	9.	Algemeen
Sociale prestatie-indicatoren: <i>werk</i>	1.	Werkgelegenheid
	2.	Verhouding werkgever-werknemer
	3.	Gezondheid en veiligheid
	4.	Opleiding en onderwijs
	5.	Diversiteit en kansen
Sociale prestatie-indicatoren: <i>mensenrechten</i>	1.	Investerings- en inkoopbeleid
	2.	Verbod op discriminatie
	3.	Vrijheid van vereniging en collectieve onderhandelingen
	4.	Kinderarbeid
	5.	Gedwongen en verplichte arbeid
	6.	Veiligheidsbeleid
	7.	Rechten van inheemse bevolking
Sociale prestatie-indicatoren: <i>maatschappij</i>	1.	Gemeenschap
	2.	Corruptie
	3.	Publiek beleid
	4.	Concurrentiebelemmerend gedrag
	5.	Naleving
Sociale prestatie-indicatoren: <i>product-verantwoordelijkheid</i>	1.	Gezondheid en veiligheid van consumenten
	2.	Etikettering van producten en diensten
	3.	Marketingcommunicatie
	4.	Privacy van klanten
	5.	Naleving